

Dr. Ilkei Csaba

Ávós történelem

Szerzői Kiadás

2010

Dr. Ilkei Csaba: *Ávós történelem*

Szerzői kiadás, 2010

Forrás: <http://tdyweb.wbteam.com/AvosTortenelem.htm>

Emberéletek, melyekkel a mai napig nem tudnak elszámolni

(Részletek egy tanulmányból)

Sztálin halála (1953. március 5) és Nagy Imre első kormányra kerülése (1953. július 4) után, amikor közkegyelmet hirdettek, feloszlatták az internálótáborokat, az ÁVH-t az egységes BM felügyelete alá helyezték, majd megkezdődött a koncepciók perek felülvizsgálata döbbenetes pánik lett úrrá az egykori Államvédelmi Osztály és az Államvédelmi Hatóság felelős vezetői körében, mert a sürgetések ellenére sem tudtak elszámolni az általuk agyonvert, eltüntetett emberekkel, az ismeretlen helyen, anyakönyvezetlenül, jeltelenül elföldelt rabokkal, internáltakkal, munkatáborokba hurcoltakkal, letartóztatottakkal. Iszonyú hazudozás, félrevezetés, ködösítés kezdődött, a nyomok írásos eltüntetése. Ám mégis megmaradt néhány zárolt dokumentum, melyet mély hallgatás övez a mai napig, mert leleplezi a proletárdiktatúra szovjet mintára alkalmazott kegyetlen és gátlástalan módszereit. Előbb azonban rövid történelmi visszapillantás.

PRO, ÁVO, ÁVH, BM

1944 december végén az Ideiglenes Nemzeti Kormány Debrecenben elhatározza, hogy a BM-en belül (a miniszter: Erdei Ferenc) meg kell szervezni az államrendőrség Politikai Rendészeti Osztályát.

Budapesten 1945 január 17-én (hivatalosan február 2-án) megalakul a Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitányságának **Politikai Rendészeti Osztálya (PRO)** **Péter Gábor** vezetésével, akinek helyettese a szovjet Állambiztonsági Népbiztosság ezredese: Kovács János. A vidéki rendészetet a BM Politikai

Nyomozó Osztálya irányítja, élén **Tömpe Andrással**. Január második felében a Városliget fasor 34-36 szám alatti épületbe beköltözött az NKGB, az első összekötő egy Orlov nevű civil ruhás tiszt volt tanácsosi rangban, majd márciusban megérkezett **Fjodor Belkin** államvédelmi tábornok, a kelet-európai szovjet elhárító főparancsnokság vezetője bádeni székhellyel. (1.sz. melléklet)

1.sz. Melléklet: Kádár János és Péter Gábor

1946 októberében jött létre a Magyar Államrendőrség **Államvédelmi Osztálya** (ÁVO), a belügyminiszter **Rajk László** felügyeletével. (2.sz.melléklet)

2.sz.melléklet: Rajk László

1948 szeptember 10-én megalakul a **BM Államvédelmi Hatósága**, mely alá rendelik a külföldiek ellenőrzését, az útlevél osztályt, a határ-, a folyam- és légi-rendészetet. A belügyminiszter: **Kádár János**.

1949 december 28-án közvetlenül a **Minisztertanács** alá rendelik az **Államvédelmi Hatóságot**, ide kerül a HM Katonapolitikai Főcsoportfőnöksége (katonai hírszerzés és elhárítás) és a Honvéd Határőrség is.

A fegyveres testületekés a párt káderosztályának felügyeletét **Farkas Mihály**, a párt főtitkár-helyettese látta el, aki közvetlenül

Rákosinak referált az államvédelemügyeiben.(3.sz. melléklet)

3.sz. Melléklet: Farkas Mihály

1953-ban, a párt júniusi központi vezetőségi ülésének határozata alapján összevonják a BM-et és az ÁVH-t **egységes Belügyminisztériumként**, amelyben egységes főosztályok látták el a rendőri, államvédelmi, büntetés-végrehajtási, tűzoltósági és légoltalmi feladatokat. Belügyminiszter: **Gerő Ernő**. Péter Gábor helyébe egyik helyettese, a határőrség parancsnoka: Piros László lép. Az ÁVH megszüntetéséről nem rendelkezett nyilvános jogszabály.

Itt álljunk meg, s lépjünk vissza 1950-be.

A csekista módszerek és következményeik

1950-ben az önállóvá vált ÁVH megerősödik és a párt ökleként korlátlan hatalomhoz jut. A *"Börtönbe a félországot!"* folyamat ekkor éri el csúcspontját. Az MKP, a PRO és az ÁVO már 1945-től a megmaradt nemzeti középosztály ellen fordult. Azok ellen, akik még szellemi és anyagi függetlenséggel, morális tartással rendelkeztek. Ők voltak a középparasztok (kulákok), a párttonkívuili értelmiségiek, diplomások, köztisztviselők, a dinasztikus családok tagjai. Arra a sztálini sugallatra, hogy a III. világháború a küszöbön áll, az MDP és az államvédelem rács mögé kényszeríti mindazokat a reakciós, osztályidegen, megbízhatatlan, népellenes elemeket, akik háború esetén a rendszer ellen fordulhatnak.

Korlátlaná válik a proletárdiktatúra jogi hatalma, a titkos utasítások alapján működő osztálybíraskodás, az eljárásjog likvidálása, helyén a végrehajtó szervek önkénye, az irgalom nélküli megtorlás, bosszú és félelemkeltés. **Dr. Tímár István** államvédelmi ezredes (Péter Gábor egyik helyettese), igazságügyi főtisztviselő 1950 november 20-án előterjesztést készít a párt politikai bizottságának, amely elfogadja a következő megállapítást: *"...a proletárdiktatúrában előtérbe nyomulnak a büntetés - végrehajtásnak olyan funkciói, amelyek teljesítésére az Igazságügyi Minisztérium már nem alkalmas."* És az ÁVH maga alá gyűri a börtönök, a gyűjtő-, szűrő-, internáló-, kitelepítő- és munkatáborok felügyeletét; hazahozzák a Szovjetunióból **Garasin Rudolfot**, a kipróbált internacionalista szakembert, a polgárháború idején Cseka-parancsnokot, 1945-től NKGB-örnagyot, hogy vezesse az Államvédelmi Hatóság VI. Jogi, Börtönügyi és Vizsgálati Főosztályát. Ő azt vallja, hogy a rabokat nem etetni, hanem dolgoztatni kell, bevezeti a kényszermunkát, azaz az elítéltek tervszerű népgazdasági foglalkoztatását a KÖMI (Közérdekű Munkák Igazgatósága) irányításával. Kiteljesedik az állambiztonsági börtönök, büntetés-végrehajtási intézetek és táborok zárt hálózata: budapesti

gyűjtőfogház, Mosonyi utcai tolonc-osztály, Kistarcsa, Recsk, Hortobágy, Tiszalök, Kazincbarcika, Bernátkút, Márianosztra, Dunabogdány, Megyer, Oroszlán, Inota, stb. (4.sz. melléklet)

4.sz. Melléklet: A kistarcsai internáló tábor 1997-ben

Az Államvédelmi Hatóság Kollégiumának határozatai minden eszközt szentesítenek az **osztályellenség** felkutatására, testi és lelki megtörésére; a Hatóság vezetői példás fegyelmi büntetésekkel ösztönzik az állományt az éberség fokozására, a besúgó hálózat kiterjesztésére, a politikai munkaverseny (!) vállalások túlteljesítésére. Például:

- Az 1951. július 25-i kollégiumi ülés elmarasztalja az I. Hálózati Főosztály 4. Szabotázselhárító Osztályát, mert nem sajátították el és nem alkalmazzák a **csekista módszereket**. (CSEKA, eredetileg VCSK: Всероссийская Чрезвычайная Комиссия по борьбе с контрреволюцией и саботажем: Összoroszországi Rendkívüli Bizottság az Ellenforradalom és a Szabotázs Elleni Harcra, a szocialista forradalom győzelme után 1917 december 20-án Félix Edmundovics Dzszerzsinszkij vezetésével létre hozott

államvédelmi bizottság, mely az osztályellenséggel szemben minden módszert megengedhetőnek tartott; későbbi elnevezései, utódszervezetei: **GPU, OGPU, KGB, NKVD, NKGB, MGB**. Tanácsadói a magyar államvédelem vezetői mellett dolgoztak.) A szabotázselhárító osztályon nem hajtották végre a Hatóság vezetőjének utasításait, ellenséges elemek vannak az osztályon, lát-szateredményekre törekedtek, félrevezették a Pártot.

A Kádrosztály 1 hónapnál belül távolítsa el az osztályidegen, politikailag nem megbízható elemeket és gondoskodjon az osztály káder feltöltéséről. Ez fontos feltétel a Kollegium határozata végrehajtásának.

Az I/4. Osztály vezetősége felelős a felszínre jött hibáért és azért, hogy ellenséges elemek vannak az osztályon. A Hatóság Vezetője utasításait nem hajtották végre, nem sajátították el a csekista munkamódszert. Látzat eredményekre törekedtek, a Pártot félrevezették.

Mindenkinek a saját területén kell levonni ebből a következtetéseket.

Budapest, 1951. július 27-én.

Felügyelő:
/ Sin Sándor /
áv.szds. 2

5.sz. Melléklet: Nem sajátították el a csekista munkamódszert...

"A Párt az egyik legfontosabb feladattal, a szocialista állam alapjainak biztosításával bízta meg az I/4.osztályt, amely feladatát - a népgazdaság biztosítását - nem teljesítette." "Az őrizetbe vettek száma félév alatt 25 volt, ezek is jelentéktelen ügyekből kifolyólag lettek őrizetbe véve. Az osztály egész munkája során nem tudott komoly kártevő csoportot őrizetbe venni. Módszerükben szigorúan be kell tartani a **csekista munkamódszert**. Meg kell változtatni az operatív beosztottak munkájának értékelését. Meg kell nézni, hány személy és csoport

dossziét fektettek fel és ennek alapján kell értékelni őket." "Hiányzott a személyi állomány ellenőrzése. Az osztály beosztottainak szociális összetétele nem biztosítja, hogy a munkásosztály államának érdekeit maradéktalanul megvédjék. Sok olyan beosztott van az osztályon, akik nem valók az Államvédelmi Hatósághoz." (5.sz. Melléklet)

- 1951. december 6-án a Kollégium értékeli az ÁVH Csongrád megyei Osztályának tevékenységét. Megállapítja, hogy a hibák vannak túlsúlyban. Nem kielégítő a káder helyzet, az osztályt meg kell tisztítani a kispolgári és ellenséges elemektől. Komoly fegyelmi hiba, hogy **családiás léggömböt** alakítottak ki (sic!): "Az osztályon a fegyelem laza. Önleégültség, elbizakodottság van. Az osztály vezetősége nem tartotta szem előtt a Hatóság vezetőjének 04-es parancsát, mely a katonai fegyelem megszilárdítását rendelte el. **Családiás léggömböt** alakítottak ki, ami helytelen és a munka rovására ment. Ezt meg kell szüntetni..."
- 1952. január 4-én az Állambiztonsági Büntetőintézetben (Budapest, VI/2. osztály, III. alosztály) értékelték a 4 hónapos munkaterv végrehajtását: "Az **elítéltek biztonságosabb őrzése érdekében 11 őrtornyot állítottunk fel. Bal csillag bejárati ajtóit jelző csengővel és zárral láttuk el... a kisközház ablakaira a rácsokat felszereltük..."** 1952. március 21: "Egészségügyi vonalon elért eredmények: ...Az **elítéltek** gyógyszer használatát 1 %-kal csökkentettük."(6.sz. melléklet)

6.sz. Melléklet: Államvédelmi örök

- 1953. május 27-én a kollégiumi ülés határozatában elmarasztalja a Somogy megyei osztályt az operatív-hálózati munka állapotáért. *"... az osztály munkáját a lassúság, tespedtség és a hibák elkenése jellemzi. Nem folyik eredményes harc az ellenséges csoportok és személyek felderítése és felszámolása érdekében. Komoly mulasztások vannak az ügynöki bizalmas nyomozás terén. "*

1953. június elsején Garasin Rudolf, az ÁVH illetékes főosztályvezetője jelenti **Házi Árpádnak**, a Minisztertanács elnökhelyettesének, hogy a különböző büntetés-végrehajtási intézetekben **40.734** elítélt, internált, letartóztatott töltőbüntetését, közülük a dolgozó rabmunkások száma: **28.032**. Házi Árpád a jelentést június 12-én megküldi Rákosi Mátyásnak, aki aznap utazik Moszkvába. Gondoljunk csak bele: 1914-ben, amikor Magyarország összlakossága 21 585 829 volt, mindössze 12 911 elítélt volt a börtönökben. S ekkor még nem szóltunk arról, hogy 1953-ban az állambiztonsági szervek csaknem **1.2 millió** (!) embert figyeltek meg. 1950 márciusától 1953 júniusáig az ÁVH több mint **egymil-**

lió büntetőeljárást kezdeményezett az ügyészségeknél, azok a bíróságokhoz **650 ezer** vádiratot nyújtottak be, melynek nyomán **390 ezer** elmarasztaló ítélet született. 1951-től 1953 júniusáig kihágási ügyekben a rendőrség **850 ezer** büntető határozatot hozott. Öt év alatt (1948-1953) csaknem **400 ezer** parasztot ítélték el kizárólag "közellátási büntett" címén (kulákok). Kitelepítettek **13 ezer** "osztályidegen" embert. Sokan bírósági ítélet nélkül tüntek el, egyesek a Szovjetunióba hurcolva megsemmisítő táborokba kerültek. Akik ellen nem tudnak vádat emelni, azokat őrizetbe veszik és internálják. Ne feledjük: az 1953. augusztus 20-i amnesztiával nem ért véget az állambiztonsági táborok története. 1956 november 4-ével újra kezdődött az internálás intézménye, csak más lett a neve: közbiztonsági őrizet. Ideje

6 hónap volt, amit kétszer 6 hónappal meg lehetett hosszabbítani. Így nyílt meg újra előbb a budapesti, majd a kistarcsai és a tököli internálótábor. Mintegy 5-6 ezer embert tartottak őrizetben "ellenforradalmi magatartás" miatt. Csak 1960-ban szüntette meg ezt az önkényes jogintézményt az Elnöki Tanács törvényerejű rendelete. (7.sz. melléklet)

7.sz. Melléklet: A Recski munkatábor kapuja

Ismeretlenül, álnéven, anyakönyvezetle- nül, jeltelenül

Az Államvédelmi Hatóság vezetői Péter Gábor 1953 januári letartóztatása, majd Sztálin halála után megérzika közeli politikai változások előszelét, s Nagy Imre miniszterelnökké választása előtt két héttel, 1953. június 17-éna kollégiumi ülés határozatában már feladatul adják valamennyi főosztálynak, hogy *"Az államvédelmi munkában meg kell szilárdítani a törvényesség betartását, az ÁVH beosztottait Népköztársaságunk törvényeinek betartására kell nevelni."*

Július 26-án a Minisztertanács határozatot hoz az internálás megszüntetéséről, a kitelepítések, kitiltások feloldásáról, a táborok feloszlátásáról október 31-i határidővel.

Július 31-én a szabadító bizottságok megjelennek a táborokban, büntetés - végrehajtási intézményekben. Máris szembesülnek azzal, hogy hiányos a fogva tartottak és elhunytak névjegyzéke, egészségi állapotuk dokumentálása, letétjeik (érték-és tárgyletét), csomagjaik, ruházatuk, használati eszközeik nyilvántartása.

Az augusztusi amnesztia kihirdetése után novemberben **Gerő Ernő** belügyminiszter és **Czakó Kálmán** legfőbb ügyész közös jelentést tesz a Minisztertanácsnak

"A közkegyelem gyakorlásáról szóló törvényerejű rendelet és a rendőrhatósági őrizet alá helyezés intézményének megszüntetéséről, valamint a kitiltások feloldásáról szóló minisztertanácsi határozat végrehajtásáról."

Ebben megállapítják, hogy:

„A közkegyelmi rendelkezések közel 748.000. személyt érintettek. Ebben a számban a szabadságvesztés büntetésre ítéltéken és az internáltakon kívül benne van-

nak a pénzbüntetésre ítélték, az eljárási kegyelemben részesült személyek, valamint a kitiltottak és a rendőrhatósági felügyeletesek, továbbá a kihágási bíróságok adatai." "A közkegyelmi rendelkezések végrehajtását a börtönökben, a munkahelyeken, az internálótáborokban és a hortobágyi zárt táborokban bizottságok végezték az előre megadott ütemterv számszerű adatait is figyelembe véve. A szabadításokat október 31. napjáig befejezték. Jelentéktelen számban még előfordul olyan személyek szabadítása a börtönökből, akikre vonatkozóan a kegyelem hatálya még nem nyert megállapítást. Az államvédelmi szervek internálótáboraiiban lévő egyes internáltak ügyében a bírósági eljárás még folyamatban van. 180 ügyet még másodfokon is tárgyalnak, 116 személy ügyében pedig a nyomozás kiegészítése és a tárgyalások elnapolása miatt ítélethozatalra csak később kerül sor. A hátralévő ügyeket november hónap folyamán befejezik. A tiszalöki táborban őrizetben lévő külföldi állampolgárok közül 940 személy átadása szintén folyamatban van." (8.sz.melléklet)

Az igazi gondok azonban akkor kezdődnek, amikor kimutatásokat kell készíteni az elhunytakról, azok anyakönyvezéséről, temetési helyéről és módjáról.

November 7-én az Országos Börtön jelentéséből kiderül, hogy többeket is **ismeretlenül** temettek el. Pl. a jelentés szerint: "Más területről lett hozva, semmi egyéb intézkedést nem kaptunk, név nélkül lett eltemetve." "A kórházban halt meg, mint őrizetes, neve ismeretlen, volt detektív." "Ismeretlen, Várkonyi áv. örgy. elvtárs telefon utasítására számmal lett eltemetve." "Ismeretlen, Paulik szds. elvtárs, VI/6. oszt. utasítására monogrammal temetve."

8.sz.melléklet: Rákosi és Gerő

1954. február 19-én a váci börtön parancsnoka: Kormány Mihály bv. őrnagy jelenti: " **1950-ben 3 holttestet, 1951 évben 13 holttestet, 1952 évben 3 holttestet hoztak különböző objektumokból felboncolás és eltemetés végett, de semmiféle személyi adataik nincsenek nyilvántartva.**" (9.sz. Melléklet)

1950 évben 3 holttestet
1951 évben 13 holttestet és
1952 évben 3 holttestet hoztak különböző objektumokból felboncolás és
eltemetés végett de semmi féle személyadataik nincsenek nyilvántartva.
: Furmanek Mihály :
bv.törn.b.ny.i.v.

9.sz. Melléklet:...holttestet hoztak, személyi adatai nincsenek

Névsort közöl arról a több tucat elhunytól, akinek halála nem lett bejelentve a tanácsnál, ezért nincs halotti anyakönyvi kivonatuk, köztük van Hóman Bálint, Nagylaki RácZ Jenő, Keresztes Arthúr, Karácsony Ferenc, Mezőfi Károly, Hartai Rezső és mások. (10.sz.melléklet)

17/. 288.	Gregus István	1927.Farkas Erzsébet ninos bejelentve Megtalt.1952.III.7.
18/. 894.	Hajts Béla	1891.Lipnitszky Anna.ninos bejelentve Megtalt.1951.V.22.
19/. 1017.	Dr.Homan Bálint	1885.Darányi Borbála ninos bejelentve Megtalt.1951.VI.2.
20/. 2.	Hortobágyi Sándor	1925.Bem Mária bejelentve.Megtalt 1951.II.28.
21/. 5397.	Horváth Vendél	1902.Teth Ilona bejelentve.Megtalt 1948.X.2.
22/. 768.	Jámborffy Béla	1897.Jámborffy Zsidmia bejelentve. Megtalt.1950.VI.27.
23/.	Kiss Miklos	bejelentve.Megtalt.1950.XI.17.
24/. 891.	Keresztes Artur	1879.Zakariás Hermina ninos bejelentve Megtalt.1952.IV.25.
25/. 1835.	Kiss Ferenc	1889.Bálint Julianna ninos bejelentve. Megtalt.1952.III.20.

10.sz.melléklet: haláluk nincs bejelentve...

Február 20-ána BM Büntetés -végrehajtási Parancsnoksága megküldi a Legfőbb Ügyészség Különleges Osztályának "...azon elítéltek kimutatását, akik a budapesti és a váci országos börtönben meghaltak, azonban anyakönyvezve csak részben vagy álnév alatt lettek."(11.sz. és 12.sz. Melléklet)

769. János Árpád	"	51. VII. 17.
770. Szendrői Alajos	"	51. VII. 31.
771. Szibiszlavski Ferenc	"	51. VII. 31.
772. Hecsi Károly	"	51. VII. 31.
780. Fenyvesi Elek	"	51. VIII. 4.

álnév

11.sz. Melléklet: eltemetve álnév

Belsőügyminisztérium
Büntetés-egrehabilitációs
Parancsnokság
Büntetés-egrehabilitációs
Osztály.

24-3-68
Előadó: Misák alldgy.

Legfőbb Ügyészség Különleges Osztálya
Vezetőjének,

B u d a p e s t,
V. Apáczay Cserej János-ut 10.

Összoltan megküldöm azon elítéltek kimutatását akik a budapesti és a váci országos börtönben meghaltak, azonban anyakönyvezve csak részben vagy álnév alatt lettek.

Az illetékes tanács az utólagos anyakönyvezéssel kapcsolatban azt a felvilágosítást adta, hogy utólagosan csak az ügyészség utasítására lehet anyakönyveztetni azért, mert nem tudja, hogy az illető személy nem-e büntény áldozata volt.

Budapest, 1954. február 20.

S. Németh Lajos
/:
bv. alezredes,
osztályvezető.

12.sz. Melléklet: ...anyakönyvezve csak részben vagy álnév alatt

Ám a parancsnokság illetékes osztályvezetője: S. Németh Lajos bv. alezredes panaszkodik is a változások miatt: "Az illetékes tanács az utólagos anyakönyv vezetéssel kapcsolatosan azt a felvilágosítást adta, hogy utólagosan csak az ügyészség utasítására lehet anyakönyveztetni azért, mert nem tudja, hogy az illető személy nem-e (sic!) büntény áldozata volt."

Az első rendszerezett, összefoglaló jelentés már jobban megvilágítja a történeteket: a budapesti Országos Börtön Nyilvántartó Irodája vezetőjének, Prekler György főhadnagynak a feljegyzéséből:

- "1951. július 31-től 1953. január 30-ig a bejelentések a kerületi tanácsnál **álnéven** történtek.

- 1953. január 30-tól a **bejelentések mellőzve** lettek és a

temetések az erre a célra felfektetett nyilvántartó könyvbe lettek bejegyezve, melyet a börtönparancsnok helyettes elvtárs vezetett.

- 1953. október 6-tól a halálesetek a kerületi tanácsnál újból be vannak jelentve, azonban a kivégzések ténye helyett a haláleset okául más betegség (sic!) van megjelölve. Erre az utasítást a börtönparancsnoktól kaptuk szóbelileg és erről a Legfelsőbb Államügyészség Különleges Osztálya is tud." (13.sz.melléklet)

1951. július 31-től 1953. január 30-ig a bejelentések a kerületi tanácsnál átmenetileg történtek.

1953. január 30-tól a bejelentések mellőzve lettek és a temetések erre a célra felfektetett nyilvántartókönyvbe lettek bejegyezve, melyet a börtönparancsnok helyettes elvtárs vezetett.

1953. október 6-tól a halálesetek a kerületi tanácsnál újból be vannak jelentve, azonban a kivégzés ténye helyett a haláleset okául más betegség van megjelölve. Erre az utasítást a börtönparancsnoktól kaptuk szóbelileg és erről a Legfelsőbb Államügyészség Különleges Osztálya is tud. A temetésre való kiszállítás szabályszerű papírral történik.

A fentiekre az utasításokat a börtönparancsnokoktól szóbelileg kaptuk.

Frekler György
Frekler György, t. társaság,
nyilvántartóvezető.

13.sz.melléklet: ...a kivégzés ténye helyett más betegség van megjelölve

1954 február harmadik hetében kapja meg a LÜ Különleges Osztálya a Budapesti Országos Börtön parancsnokának: Tóth Ferenc bv. alezredesnek a kellőképp árnyalt és differenciált kimutatásait, melyek a ÁVH zárt irattárában fenn maradtak, s a mai napig a legjobban tükrözik a titokban tartott belső ügymenetet. Más börtön hasonló alaposágú jelentését nem ismerjük, az országos összesítés nem áll rendelkezésre, de az arányok sejtetik a nagyságrendeket. Budapesti helyzetkép:

I. "Kimutatás azokról a letartóztatottakról, akik **kivégzés** folytán haltak meg és a budapesti X. ker. új köztemetőben lettek

Budapesti Országos Börtön.

K i m u t a t á s

szekről a letartóztatottakról akik kivégzés folytán haltak meg és a budapesti X. ker. ul kórházban lettek eltemetve, anyakönyvezve pedig a X. ker. Tanácsnál.

Péter Berns	1914.	Rossnyó.	Halasi Margit.	1951.V.25.	Hakas.	474/51.
Vitéz András	1922.	Tisszalgal.	Bartha Angyél.	1951.VI.15.	"	519/51.
Szedlauer Géza	1911.	Abádszalók.	Jóna Róza.	1951.7.12.	"	577/51.
Csigány Ferenc	1901.	Névrádfa.	Varga Mária.	1951.7.12.	"	578/51.
Iliász József	1899.	Ldbicakoma.	Fossagi Róza.	1951.7.17.	"	597/51.
Temesvári Eda	1921.	Budapest.	Vojnick Margit.	1951.8.4.	"	643/51.
Hegedűs László	?	?	?	1951.8.18.	"	681/51.
Varga Tibor	1926.	Kisfalud.	Balogh Anna	1951.8.18.	"	682/51.
Csikó Ferenc	1921.	Kecskemét.	Parkas Rozália	1951.8.28.	"	699/51.
Honák Jenő	1904.	Szank.	Abonyi Anna	1951.8.28.	"	698/51.
Kekes Károly	1916.	Miskolc.	Szűcs Gisella	1951.9.6.	"	728/51.
Lovay Rudolf	1926.	Gomba.	?	1951.9.7.	"	729/51.
Batonyi Gábor	1896.	Ábrahámfalv.	Frantsik Erzsébet.	1951.10.5.	"	828/51.
Csikó László	1928.	Budapest.	Lardner Magda.	1951.10.13.	"	855/51.
Magdolna Szilárd	1929.	Ceorna.	Csissár Olga.	1951.10.15.	"	856/51.
János Ferenc	1917.	Tápióság.	Szintai Mária.	1951.10.25.	"	882/51.
Havítok István	1925.	Tápióság.	Benedek Erzsébet	1951.10.25.	"	883/51.
Fegyver Kálmán	1922.	Budapest.	Hair Margit.	1951.12.11.	"	1013/51.
Károly János	1927.	Alberti.	Kestvili Mária	1951.12.20.	"	1058/51.
Havivári István	1920.	Pezsén.	Szakács Julia	1952.1.22.	"	88/52.
Bodnar János	1920.	Havasmén.	Hrabar Helén	1952.1.22.	"	71/52.
Bartók Béla	1912.	Szúcsok.	Pöldvári Erzsé.	1952.2.6.	"	125/52.
Bakonyi Mihály	1905.	Keszthely	Zsádo Karolin	1952.2.6.	"	124/52.
Kovács János	1922.	Keszthely	Csik Mária	1952.2.6.	"	125/52.
Tóth Vilmos	1925.	Szohely.	Pungor Etel	1952.2.9.	"	132/52.
Hallinger László	1922.	Budaörs.	Somogyi Etel	1952.2.13.	"	140/52.
Véghesi Béla	1922.	Gedson v.	Assádi Julia	1952.2.13.	"	260/52.
Árn József	1904.	Iszák	Bécs Teréz	1952.2.18.	"	271/52.
Hannay Géza	1911.	Szabadska	Papp Mária	1952.2.18.	"	270/52.
Földváry Iván	1907.	Kassa	Hannák Mária	1952.2.27.	"	307/52.
Balogh Sigmund	1909.	Keszthely	Csupor Julia	1952.2.28.	"	304/52.
Lajos Lajos	1915.	"	Hajdu Zsuzsanna	1953.2.28.	"	305/52.
Mindrich Ferenc	1912.	Lécsény	Álth Szekice	1952.4.1.	"	318/52.
Bakos József	1906.	Budapest.	Windich Margit	1952.4.17.	"	372/52.
Bárány István	1915.	Hydragyháza	Kriszta Zsuzsa	1952.4.17.	"	371/52.
Varga József	1922.	Tóthszentmiklós.	Irbási Julia	1952.4.17.	"	370/52.
Hugóvári László	1931.	Csepel	Berecki Olga	1952.5.6.	"	429/52.
Bárány István	1926.	Budapest	Hallák Natild	1952.5.6.	"	430/52.
Iliász Mihály	1925.	Geszteréd	Tóth Mária	1952.5.7.	"	434/52.
Hilcs József	1927.	Pécel	Orvik Ilona	1952.5.7.	"	433/52.
Farkas Sándor	1904.	Kiskunföld-Tóth	Erzsébet egyháza	1952.5.28.	"	486/52.
Tóth Illés	1917.	"	Fekete Franciska	1952.5.28.	"	489/52.
Tóth János	1922.	"	"	1952.5.28.	"	488/52.
Tóth István	1917.	"	Rádi Rozália	1952.5.28.	"	490/52.
Fekete Gyula	1905.	Balaton-szemcs	Hagy Teréz	1952.5.28.	"	491/52.
Iványi Balint	1896.	Kiskunföld-Kiss	Julianna egyháza	1952.5.28.	"	487/52.
Sörös István	1901.	pülöspál-Vizi	Julianna lás	1952.6.4.	"	506/52.
Vizi László	1914.	"	Hegedűs Etel	1952.6.4.	"	507/52.
Lócsai József	1921.	Táska.	Hódos Etel	1952.6.5.	"	509/52.
Holnár István	1916.	Perjesény	Klagivics Mária	1952.6.17.	"	565/52.

eltemetve, anyakönyvezve pedig a X. ker. Tanácsnál. "Felsorolva 62 név. (14-15 sz. melléklet)

Köszeghy László	1921.	Köszeg.	Luz Stel	1952.6.10.	626/52.
Dr. Weidt József	1918.	Kapnikbánya	Bisstricski Gisella	1952..8.28.	766/52.
Balla Zoltán	1898.	Győrsemező.	Boraszics Mária.	1952.12.9.	1108/52.
Ferenesi Pál	1911.	Zenta.	Pissér Anna	1953.5.6.	432/53.
Szabó Miklós	1931.	Kiskunlaco-Rónai	Erzsébet	1953.5.6.	431/53.
Koppány József	1893.	Pécs.	Probst Mária	1953.10.6.	911/53.
Geszting László	1909.	Zombor.	Jankovics Janka	1953.10.6.	912/53.
Magyar Mihály	1929.	Szajol.	Tűzök Mária	54.1.14.	?
Bálcsvári Alajos	1930.	Sopron.	Tschida Mária	54.1.14.	76/54.
Harcos László	1929.	Baja.	Harcos Ella	1954.1.14.	77/54.
Szencs Miklós	1929.	Jászberény	Sebestyén	1954.1.14.	?
Szencs Miklós			Margit.		
Kalina István	1922.	Balassa- gyarast	Bencs Lidia	1954.2.16.	?

Budapest, 1954. február 19.

Nemzetbiztonsági
Tóth Ferenc bv. alezr.
birtüparancsnok.

14-15 sz. melléklet: Kimutatás 1-2 oldal

II. "Kimutatás azokról a letartóztatottakról, akik **kivégzés** folytán haltak meg és a budapesti X. kerületi új köztemetőben lettek eltemetve ,azonban **anyakönyvezve nem lettek.**" Felsorolva 18 név.

III. "Kimutatás azokról a letartóztatottakról, akik **kivégzés** folytán haltak meg és **más néven** lettek anyakönyvezve." Felsorolva 7 név.

IV. "Kimutatás azokról a letartóztatottakról, akik **betegség** folytán haltak meg, de **más néven** lettek anyakönyvezve." Felsorolva 4 név. (16.sz.melléklet)

V. "Kimutatás azokról a letartóztatottakról, akik **betegség** folytán haltak meg, anyakönyvezve a X. kerületi tanácsnál, eltemetve pedig a budapesti X. ker. új köztemetőben lettek." Felsorolva 4 név.

Budapesti Országos Börtén.

Kimutatás

azokról a letartóztatottakról akik kivégzés folytán haltak meg és a budapesti K. kerületi új börténben lettek eltemetve azonban anyakönyvegre nem lettek.

ifj. Antal János	1921.	Budapest	Lisak Rozália	1951.12.11.
Kovácskői Henrik	1931.	Bákospalota	Venyvési József	1952.10.4.
Pucser István	?	?	?	1952.11.27.
Dr. Bálint György	?	?	?	1952.11.27.
Kenyeres Sándor	?	?	?	1952.11.27.
Frasz János	?	?	?	1952.11.27.
Bálint László	?	?	?	1952.11.27.
Kovácskői Miklós	?	?	?	1952.11.27.
Helmir Izre	1910.	Békésszentandrás	Tutkó Erzsébet	1952.12.27.
Farsang András	1920.	Tánc.	Valek Katalin	1953.1.27.
Kardóczy József	1930.	Bákospalota	Mévolgy Margit	1953.1.27.
Márcus Gyula	1910.	Nyíregyháza	Diches Erzsébet	1953.1.27.
Veres György	1897.	Dunakossai	Száraz Mária	1953.1.27.
Csikszai Ferenc	1909.	Budapest.	Csekei Anna	1953.3.3.
Körös László	1915.	Pécs.	Papp Gizella	1953.3.3.
Tihai György	1898.	Obánya.	Rittmann Katalin	1953.3.3.
Bogár Ottó	1926.	Nobádcs.	Vörös Mária	1953.3.29.
Kosztolányi József	1924.	Budapest.	Kibarc Amanda	1953.10.24.

Kimutatás

azokról a letartóztatottakról akik kivégzés folytán haltak meg és más néven lettek anyakönyvegre.

Kőbányasi Arthur	anyakönyvegre: Kéri Alajos néven	1953.7.34.
Fengyel Alajos	" Pálmai Antal "	1953.7.31.
Frischblauszky Ferenc	" Pesti Fülöp "	1953.7.31.
Bérei László	" Halas Lajos "	1953.7.31.
Szilbényi Dezső	" Szalványi Rózsa "	1952.7.26.
Bédeki László	" Bédeki Lajos "	1952.8.26.
Bemnyák Zoltán	" Baranyai Zoltán "	1952.10.4.

Kimutatás

azokról a letartóztatottakról akik betegség folytán haltak meg és más néven lettek anyakönyvegre.

Dr. Borsik Pál	anyakönyvegre: Bresszki Pál néven	1952.6.3.
Szedes Ferenc	" Fedelényi Ferenc "	1952.6.14.
Tányérosz Gergő	" Tányérosz Gergő "	1952.9.2.
Suhai Izre	" Sulek Izre "	1952.9.15.

Budapest, 1954. február 19.

Németh Klára vez. elnök.
Tóth Ferenc tv. alelnök.
börténparancsnok.

16.sz.melléklet: Kimutatás 3. oldal

VI. "Kimutatás azokról a letartóztatottakról, akik betegség

folytán haltak meg, **anyakönyvezve nem voltak**, eltemetve pedig a budapesti X. ker. új köztemetőben lettek." Felsorolva 30 név. (17.sz.melléklet)

Budapesti Országos Börtön.

Kimutatás

asokról a letartóztatottakról akik betegség folytán haltak meg, anyakönyvezve a X. kerületi temetőnél, eltemetve pedig a budapesti X. ker. új köztemetőben lettek.

Mészáros Mihály	1894.Ípontosmáklós.	Fernocski Hermina	1952.1.28.	96/52.
Fegyver István	1902.Sárospatai.	Bihari Mária	1953.11.7.	913/53.
Id. János Géza	1900.Újvidék.	Ridemüller Kata.	1954.1.9.	16/54.
Bobó Jánosné	1912.Zürich.	Fütterkanach Antonia	1954.1.9.	75/54.

Kimutatás

asokról a letartóztatottakról akik betegség folytán haltak meg, anyakönyvezve nem voltak, eltemetve pedig a budapesti X. ker. új köztemetőben lettek.

Ács Ferenc	1927	Kétegyháza.	Evellei Julianna.	1952.7.18.
Dr. Molnár Gyula	1894	Nagysszentmiklós	Tomann Franciska.	1952.9.15.
Erőss Ferenc	1894	Közbánya	Dolnai Lujza	1952.9.16.
Dr. Árkai Andás	1915	Budapest.	Szirmai Jolán	1952.10.27.
Fodor Jánosné	1894	Szentesi Szabolcs.	Dikó Mária	1952.11.7.
Horváth Ferenc Ákos	1894	Tiszaújváros.	Gusztáv Mária	1952.11.23.
Kovács Ferenc	1929	Érsekújvár	Dobos Erzsébet	1952.12.18.
Fraszky László	1885	Szeged	Dudás Margit	1952.9.22.
Dr. Kiss Károly	1896	Göbény	Talancsik Anna	1953.1.9.
Molnár Gyula	1890	Himénfőcsanak	Márdi Jolán	1953.1.12.
Körmöczy Géza	1909	Budapest	Szabó Anna	1953.1.19.
Opelauer Oszkár	1865	Szabadka	Sztrópa Lujza	1953.1.22.
Dr. Mátyás Lajos	1862	Kisfaludasszigi	Vallai Eulália	1953.2.4.
Hécsdi Varga Jakab	?	?	?	1953.2.25.
Kovács Endre	1909	Budapest	Bellák Stefánia	1953.3.9.
Fenyvesi Halas Károly	1915	Tiváros	Bólli Anna	1953.4.18.
Dr. Oettler Jenő	1897	Jászórkasállás	Bólli Anna	1954.4.23.
Szabó Jenő	1892	Budapest	Hirsch Lenke	1953.3.11.
Lepes János	1889	Szanktamagdólna	Rassich Mária	1953.5.17.
Gergely Sándor	1884	Dunavessze	Simon Teréz	1953.5.6.
Sándor Ferenc	1885	Gelence	Kender Eszter	1953.6.19.
Martonfalvi Mária	1905	Budapest	Nagy Pálma	1953.6.20.
Martonfalvi Miksa	1896	Nagysszentmiklós	Kovács Fridezika	1953.7.18.
György D. Gábor	1890	?	Szabó Mária	1953.8.26.
Ábel Béla	1880	Budapest	Neubauer Dóra	1953.9.10.
Hatos Jenő	1885	Alcsút.	Mainos Mária	1953.9.22.
Haller Józsefné	1896	Országállás	Krisz Rózsika	1953.10.9.
Lindner Béla	1887	Galgóc	Büschler Mária	1953.10.9.
Dr. Mátyás Vidor	1887	Hégyháza.	Hannák Erzsébet	1953.7.14.

Budapest, 1954. február 19.

Nemeth László által
Tóth Ferencné tv. aláír.
börtönparancsnok.

17.sz.melléklet: Kimutatás 4. oldal

Budapesti Cserésges Börtén

Kimutatás

Amikről a letartóztatottakról akik mint hullák temetés céljából lettek beszállítva, eltemetve a Bp. X. kerületi újköteményben lettek. Anyakönyvese pedig a X. kerületi Tanácsnál.

Dr. Baklai Ernő	1916. ?	?	52%2.24.	188/52.
Mári Idellé.	1890. Gyömrői	Horváth Karolin.	52%3.12.	249/52.
Béla Ferenc	1918. Budapest.	Herstounik Margit.	52%4.19.	395/52.
Karlóczi Géorgiosz	1928. Besszély.	?	52%5.23.	488/52.
Felicsorics Carlous.	1899. Besszély.	Kriszula Martagy.	52%5.23.	589/52.
György János.	1899. Simonyfalva.	Vertman Anna.	52%6.6.	529/52.
Erzsébet Sándor.	1899. Nagyvácskút.	Hegyösi Anna.	52%6.14.	546/52.
Erzsébet Vilmos	1899. Kocsasszentjános.	Randl Ilona.	52%6.15.	564/52.
Károly István	1890. ?	Smaholitska Róza.	52%7.31.	609/52.
Gabriel Mihály.	1900. Vöröbány.	Berna Mária.	52%7.98.	622/52.
Tólia Vilmos	1882. Rákócshídvég.	Bemogyi Julia.	52%7.9.	621/52.

Kimutatás

Amikről a letartóztatottakról akik mint hullák temetés céljából lettek beszállítva, eltemetve Budapesti X. kerületi újköteményben. Anyakönyvileg a Tanácsnál bejelentve nem lettek.

Barna Sándor	1887. Budapest.	Vejcsanberg Fanni	1924. 7.28.
Burginset György.	1920. Tatabánya.	Szerecsenics Péter	1924. 8. 9.
Ferdé Velencz	1897. Szeged.	?	1924. 9. 5.
Pályás János	1894. ?	?	1924. 10. 15.
Erzsébet Márton	1892. Budapest.	Stráhl Gizella.	1924. 10. 28.
Dezsiák Marianna	?	?	1924. 11. 15.
Horváth Ida	1914. ?	?	1924. 11. 17.
Vid János	1898. ?	?	1924. 11. 15.
Székely Leó	1897. Veszprém	Fűh Julia.	1924. 11. 24.
László Gyula	1894. Károlyváros	Póth Julia.	1924. 11. 24.
Erzsébet Ferenc	1898. ?	?	1924. 12. 22.
Vilmos Jenő	1898. ?	?	1924. 12. 25.
Erzsébet Gyula	1898. ?	?	1924. 12. 25.
Rosa Mária	1898. ?	?	1924. 12. 25.
Budapesti Imre	?	?	1924. 12. 25.
Bencsik Katalin	?	?	1924. 12. 25.
Béla Kálmán Vilmos	1898. ?	?	1924. 12. 25.
Károly Gyula	?	?	1924. 12. 25.
Erzsébet	1898. ?	?	1924. 12. 25.
Vilmos István	1898. ?	?	1924. 12. 25.
Erzsébet	1898. ?	?	1924. 12. 25.
Székely Gyula	1898. ?	?	1924. 12. 25.
Tamás János	1898. ?	?	1924. 12. 25.
Béla Gyula	1898. Kécsk.	Vértes Mária.	1924. 12. 25.
Alajos Sándor	1898. ?	Tarnai Mária.	1924. 12. 25.
Pál János	1898. Szécs.	Pál János	1924. 12. 25.

Továbbá 1925. október 5-án Tiszaújvárosi beszállítottak 4 letartóztatottak mint hullák temetés céljából, akikről név nem áll rendelkezésünkre.

Budapest, 1925. február 19-án.

Német Ányó v. elnök.
Tóth Ferenc v. alelnök.
Bört. Személyzet.

18.sz.melléklet: Kimutatás 5. oldal

VII. "Kimutatás azokról a letartóztatottakról, akik mint hullák temetés céljából lettek beszállítva. Eltemetve a Bp. X. kerületi

új köztemetőben lettek. Anyakönyvezve pedig a X. kerületi Tanácsnál." Felsorolva 11 név.

VIII. "Kimutatás azokról a letartóztatottakról, akik mint **hullák** temetés céljából lettek beszállítva, eltemetve a budapesti X. kerületi új köztemetőben, **anyakönyvileg** a Tanácsnál **bejelentve nem lettek.**" Felsorolva 26 név

A börtönparancsnok hozzáteszi:

"Továbbá 1953. október 5-én Tiszalökről beszállítottak 4 letartóztatottat, mint **hullát** temetés céljából, akikről **név nem áll rendelkezésünkre.**" (18.sz.melléklet)

Az államvédelem átmentett hatalma

A Belügyminisztériumba betagolt ÁVH Gerő Ernő belügyminisztersége alatt eredményes utóvéd harcokat folytatott pozíciói megőrzéséért. A törvénytelenések lassú felülvizsgálata, legfelső szinten néhány leváltás, a bűnösök, mint káderek megbocsátó áthelyezése a civil élet zsíros állásaiba (a verő csoport tagjainak - Princz Gyula, Réh Alajos, Faludi Ervin, Moravec László, Kajli József, Kovács István - sorsa is meglegedésre alakult)még jellemzőbb lett akkor, amikor Gerő távozott az MDP KV Gazdaságpolitikai Bizottságának elnöki székébe, s 1954 június 6-tól addigi első helyettese: **Piros László** lett a belügyminiszter. Tartotta magát a belső iránymutatáshoz: a törvénytisértéseket úgy kell rendezni, hogy "a pártvezetés és Rákosi elvtárs tekintélye ne csorbuljon." A minisztériumhét vezető pozíciójából ötöt kipróbált államvédelmiek töltöttek be: Piros László, Bartos Antal, Dékán István, Fekete Károly, Hárs István. A 14 főosztályból 9-et vezettek átvételek. 1956 elején a 20 megyei (fővárosi) rendőrfőkapitányból csak 4 volt rendőrtiszt, a többi átvétel. Jelentős érdemeket szereztek abban, hogy a Gerő-Rákosi csoport ismét magához ragadta a hatalmat, Nagy Imrét 1955 tavaszán leváltották, s Gerő

1956 júliusától az MDP KV első titkára lett. (19.sz. melléklet)

Itt most ugorjunk egyet, s lássuk 1956 után "**a megszüntetve megőrzött államvédelmi hatóság**" sorsa alakulásának kritikus pontjait. Nagy Imre 1956 október 28-i rádióbeszédében hiába jelentette be az ÁVH megszüntését, ez csak szándék volt és nem jogi aktus. A Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány november 7-én még nem támogatja az államvédelmi szervek visszaállítását, sőt, amikor vidéken mégis újra akarják szervezni a Hatóságot (erős szovjet ösztönzésre), **Münnich Ferenc** miniszterelnök-helyettes, a fegyveres erők főparancsnoka ezt megtiltja 5003/1956.XI.7.B.M.sz. Rendeletével. (20. sz. melléklet)

19.sz. Melléklet: Nagy Imre

20.sz.melléklet: Münnich Ferenc

Amikor november 8-án **Szerov** hadseregtábornok, a KGB főnöke beront Münnich-hez és tiltakozik az intézkedés ellen, mondván: a megbízható volt ávéhások segítségére nagy szükségük van a tisztogató szovjet különítményeknek, Münnich nem enged, hanem a november 4-i kormánynyilatkozatra hivatkozik, melyet Moszkvában jóvá hagytak, s melyben benne van az ÁVH megszüntetése. Bekapcsolódik a be-

szélgetésbe **Kádár János** is, akinél Szerov valamivel nagyobb megértésre talál. (21.sz.melléklet)

21.sz.melléklet: Szerov

Ám **Pöcze Tibor** miniszter-helyettes, országos rendőrfőkapitány és **Mátyás László** ezredes, a Politikai Nyomozó Főosztály vezetője továbbra is jól érzi: a kompromittálódott és gyűlölt szervezet tagjait nem szabad visszaengedni a rendőrség sorai-ba. Nagy nyomás nehezedik rájuk. Ávéhás szabadcsapatok gyülekeznek mindenütt, a BM József Attila utcai épületében 5-600 fő, akik Pöcze Tibortól élelmet és elszállásolást követeltek, de ő megtagadta azt. Budapest erőszakos megtisztítását az ávéhások Litvinov ezredessel egyeztetik, majd megkezdik az állomány felkutatását, az opera-

tív anyagok biztonságba helyezését.

Az MSZMP Ideiglenes Központi Bizottságának november 11-i ülésén Münnich még támogatást kap, **Kádár** pedig még aznap rádióbeszédben jelenti be **az ÁVH megszűnését**, másnap pedig a Magyar Honvéd és a Népszabadság közölte a belügyminiszteri rendelet végrehajtási utasítását. Mégis ellentmondásos a helyzet. A megyék nem látnak tisztán, a volt ávéhások erőszakosak, élvezik a megszállók bizalmát, Zala megyében például a szovjet egységek szervezték meg a politikai nyomozó osztályt volt ávéhásokból igazolvánnyal is ellátva őket. A BM épület államvédelmi őrségét csak november 20 körül sikerült leváltani Mátyás ezredes utasítására.

1956. november 19-én Pöcze Tibor országos rendőrfőkapitány

tány kiadja 14/1956 sz. utasítását az 5003-as sz. rendelet végrehajtására, ebben a rendőrség **bűnügyi** szerveit, osztályait kötelezi az **államvédelmi** feladatok ellátására. A Fegyveres erők miniszterének 20-952/1956.sz. utasítása alapján Mátyás László r. ezredes aláírásával megjelenik a végrehajtandó parancs: 1956. december 1-ig valamennyi államvédelmi beosztottat el kell bocsátani. **Az elbocsátás oka: a szerve megszünése!**

22.sz.melléklet: Czinege Lajos

Fordul a kocka az MSZMP Ideiglenes Intéző Bizottságának november 21-i ülésén. Felkészítetten jönnek a szerezsenmosdatók - köztük - **Czinege Lajos, Földes László, Piros László** volt belügyminiszter a tanácsadója Szerov hadseregtábornak, aki megvádolja Münnichet az államvédelmi munka széttülesztésével. Póczét menesztik (utódja: Garamvölgyi Vilmos), Mátyás ezredesre csak 57 februárjában kerül sor. Decemberben a volt ávéhások levelet írnak Kádár Jánosnak és szemére hányják, hogy legfőbb támaszát akarták lejáratni, majd miután megállapították, hogy " *a politikai nyomozó testület döntő többségében volt ÁVH-s beosztottakból áll*" letették a hűségüket az MSZMP és Kádár mellett. (22.sz.melléklet)

December 28-án a belügyminiszter első helyettese: **Tömpe István** már így értékel: "... tény - és ezért még jobban meg kell becsülni az ÁVH harcosait -, hogy egyetlen egység állott bátran a harcokban végig, s ez az ÁVH volt, valamint a határőrség egyes szervei." (23.sz.melléklet)

1957 januárjában megtörténik az ávéhás állomány felülvizsgálata Dögei Imre vezetésével. Az eredmény döbbenetes: **4986**

ávéhás közül csak 15-öt találtak alkalmatlannak a további a munkára! Mindenki más elfoglalhatta helyét az új rendőri és a hamarosan újra építkező állambiztonsági struktúrában. Kádár azonban kissé elégedetlen. 1957. február 26-án, az MSZMP Ideiglenes Központi Bizottságának ülésén szóvá teszi: *"... állandóan nekünk kell szólnunk a politikai rendőrségnek, hogy valakit itt vagy ott le kell tartóztatni. Ijesztő lehet - elvtársak - a megállapítás, de az a rendőrség a normális, amely mindenkit le akar tartóztatni. Ez egy hivatásérzet és tudat."* Kádár János a kegyvesztett Mátyás László ezredes bünei közé sorolja, hogy beszélgető viszonyban van az írókkal, s telefonon biztosította őket, hogy csak törvényes eszközökkel fognak velük bánni; ha lesz valami ellenük, akkor bíróság elé fognak állni, ha nem, kiengedik őket. (Mátyást februárban kénytelen felmenteni Münnich, pedig jó barátok voltak, együtt harcoltak a spanyol polgárháborúban. Mátyás 15 évet kapott a Rajk perben, 5 évet ült összeesküvésért, majd a Legfelsőbb Bíróság büncselekmény hiányában 1954-ben felmentette, ezredesi rendfokozatát 56 nyarán kapta vissza.)

A megszüntetve megőrzött és átmentett Államvédelmi Hatóság állománya 1957-től ismét rátelepedett a belügyi munka minden területére, módszereik, szellemi örökségük 1990-ig kísérte az egypárti diktatúrát.

23.sz.melléklet: Tömpe István

Dr. Ilkei Csaba
tudományos kutató